

ФРЕНСКА ЕЗИКОВА ГИМНАЗИЯ
"Антоан дьо Сент-Екзюпери"

4003 Пловдив, ул. "Вук Караджич" № 13 а, тел.: 032/957-088
www.feg-exupery.com, e-mail: lycee_exupery@abv.bg

ПЛАН
НА УЧИЛИЩНИЯ
КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ
НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

учебна 2017 – 2018 г.

Настоящият *План* е приет на заседание на ПС с Протокол №17/13.09.2017г.
и актуализиран със заповед на Директора № РД.....2018 г.

Оценка на училищния тормоз в началото на учебната 2017/2018 година

В началото на учебната 2017/2018 година във връзка със заповед № РД 09-611/18.05.2012 г. на министъра на МОН във ФЕГ „Антоан дьо Сент-Екзюпери“ се проведе анонимна анкета, изследваща тормоза в училище. Настоящият анализ обхваща отговорите на ученици от VIII, IX, X, XI, XII клас. Анонимната анкета съдържа 21 въпроса. Анкетиранияте ученици са на възраст между 14-18г. - 819 на брой /79,51% от всички ученици в гимназията/, от които 36% момичета, 12% момчета, 49% от анкетиранияте не са посочили пол, а 3% от анкетите са анулирани поради некоректно попълнени отговори. По-голямата част от анкетиранияте в осми и девети клас не са посочили своя пол.

От анализа на анкетите се очертаха следните резултати :

89.01% /729 бр./ от учениците отговарят, че досега не се е случвало да бъдат тормозени в училище. **9.16%** /75 бр./ от учениците отговарят, че се е случвало да бъдат жертви на тормоз в училище. На въпроса: „Случвало ли се е досега теб да те тормозят през тази учебна година?“ последните отговарят по следния начин: **12** ученици - „по-рядко от един път през месеца“, **14** – един път през месеца, **17** - „веднъж седмично“, **35** - „няколко пъти през седмицата“ и **27** - „всеки ден“. **36** от децата посочват, че са тормозени през седмицата на провеждане на анкетиранията, а **719** отговарят отрицателно.

От отговорите на въпроса „**В твоето училище какво правят учениците, които тормозят други ученици?**“ констатираме, че най-висок % заема вербалната агресия. **52,50%** посочват: „обиждат ги, псуват ги, измислят им неприлични прякори“. **51,40%** отговарят, че учениците, които тормозят други ученици, най-често „ги дразнят“; следва **39.19%** „говорене зад гърба, разпространяване на неверни неща“ и **27.84%** за настройване другите деца срещу тях. Следва физическата форма на агресия, проявена като „удари и блъскане“ - **23.32%**. „Заплахи“ са посочили **20.39%**; **15.26%** посегателството на вещите им, **6.11%** - „изнудване“ и **5.01%** - „искане на пари“.

Учениците посочват местата, на които най-често се случва тормоз, като отговарят: **26.37%** в класната стая и коридорите, **9.28%** извън училище, **4.03%** навсякъде, **1.47%** в тоалетните; **0.85%** в интернет пространството и **0.98%** не знаят .

Участниците в тормоза най-често са ученици от същия клас /11.72%/ , които упражняват тормоз сами /7.57%/ или с помощта на ученици от други класове /11.11%/ . **7.20%** са били съучастници в причиняване на тормоз, а **8.55%** са посочили „с тях имаше и други ученици, но те само гледаха“. По полово идентичност преобладават момчета **6.47%**, момичета – **4.27%**, като посочили момчета и момичета са **5.25%**.

На въпроса «**Когато теб те тормозиха ти каза ли на някого?**» Най-много ученици са отговорили, че споделят на приятели, на второ място на семейството си, следва «не казват на никого» или на учители, а 459 от тях отговарят, че досега не са били тормозени.

На въпроса «**Ако си казал на някого, това доведе ли до спиране на тормоза, помогна ли ти?**» 66 ученици отговарят с «не», 61 – с «да». 303 посочват, че не са тормозени.

На въпроса: «**Виждал ли си да тормозят други ученици в училище?**», **59.10%** отговарят «да», като посочват **15.02%** по-рядко от веднъж месечно, **12.21%** всеки ден, **11.23%** няколко пъти през седмицата, **10.13%** един път през месеца, **7.94%** веднъж седмично. Свидетелите на тормоза не са казали на никого /**22.34%** или са споделили най-вече с приятелите си /**21.98%**/, следват ги семействата с **8.79%** и учителите с **6.72%**. Отговорилите «не» са **32.84%**, като **30.65%** посочват, че не са ставали свидетели на тормоз.

«**Виждал ли си да тормозят други ученици извън училище?**» - **47.86%** са ставали свидетели, **45.30%** - не.

На въпроса «Случвало ли се е ти да тормозиш друг ученик?» получените резултати са: **83.88%** заявяват, че не се е случвало да упражняват тормоз над свой съученик. **4.52%** /37 деца/ признават, че го правят почти всяка седмица, **2.32%** /19 деца/ един-два пъти през учебната година, **1.34%** /11 деца/ споделят, че го правят веднъж в месеца, като **4.27%** посочват, че са извършвали тормоз през седмицата на провеждането на анкетата.

На въпроса «Има ли от твоя клас ученици, които обичат да тормозят другите?» **61.78%** /506/ отговарят отрицателно, а **32.97%** /270/ отговарят положително. А на въпроса «Има ли от твоя клас ученици, които често са тормозени от други ученици?», **67.52%** /553/ отговарят отрицателно, а **26.50%** /217/ отговарят «да».

На въпроса «Има ли от твоя клас ученици, които обичат да тормозят другите?» в осми клас 13 % отговарят с „да“, а в девети – 42 % . **Като агресори:** в VIII^В клас е отбелязано името на Атанас, в VIII^Д клас - Даниел и Алекс, VIII^Е – Даниел, Хусна, VIII^Ж – Иван. Съответно в IX^А – Милен, Теодор, Белослава, Илияна, Иван, IX^Б – Димитър, Петко, IX^Г - Георги, Симеон, Михаил, Валери, Денис, Андон, Илияна, Валентин, IX^Д – Александър и Иван, IX^Ж - Мартин IX^З – Иван, Милко. Някои от учениците са написали „тайна“, което говори за притеснение, въпреки анонимността на анкетата.

Следва да отбележим, че при всички X, XI и XII класове, само 10.01% от учениците споделят, че са тормозени, което означава, че останалите не се идентифицират като жертви на тормоз. Но на предните два въпроса, забелязваме, че почти половината от учениците посочват, че има деца, които обичат да тормозят другите и такива, които са тормозени. С най- малък % на посочили, че от класа има тормозещи ученици, са: X^З / 7,6%, XII^Д /13%, XII^Б /14%/, XI^А /17.3, XI^Г /25%/, XI^Б /28.5%/, XI^И /28.5%/, X^А /31.8%/.

С най-висок %: X^Г /88%, като посочени имена са Йоан – 5 пъти; Мариан – 1 път, Георги – 1 път, Стела – 1 път, Таня – 1 път, Селли – 1 път/, XI^Ж /71.4% посочено е името Георги – 1 път/, X^Ж /52.2% посоченото име е Петя – 1 път/, XI^Г /52% /, X^Е /47.6%/, XI^Д /45%/, XII^Г /45%/, X^Б /44%/, X^В /44%, посочено е името на Зорница – 2 пъти/, X^Д /43.5%, посочено е името на Стилян – 2 пъти/, XI^Е /42.8% /.

Класовете с най-малък % на томозени ученици са: X^З /3.8%/, XII^Д /13%/, XI^А /17.3%/, XI^Б /19%/, XI^И /19%/, XII^Б /21%/, X^А /22.7%/, XI^Ж /33.3%/, XI^З /34.6%/, XI^Г /36%/, X^Ж /39.1%/. С най-висок % са: XII^Г /85%/, X^Г /82.4%/, X^Е /57.1%/, XI^Д /50%/, X^Б /48%/, X^Д /43.5%/, XI^Е /42.8%/, X^В /40%/, XI^Б /40%/.

От изброените варианти на «Предложете начини да спрем агресията в училище», учениците подреждат следните отговори: **38.58%** - «разговори с уч. психолог/пед. съветник»; **27.84%** - «групова работа в часа на класа - толерантност, търпение и съпричастност», **24.79%** - «по-строги правила в училище и безкомпромисни наказания при неспазването им», **15.75%** - «поддържане на своевременни контакти с родителите», **14.04%** - «организирането на повече извънкласни занимания и спорт», **6.35%** - „постоянна ангажираност на учениците в класните и извънкласните дейности».

Заклучения:

1. 10.9% от анкетираните се идентифицират като жерви на тормоз в училище. Реалният резултатът е по-нисък, защото голяма част от тези 10,9% ученици не подхождат с необходимото внимание към поставената задача и омаловажават важността на изследването, въпреки дадените им насоки от класен ръководител. Може да бъде направен извод, че когато учениците са запитани за конкретика по предходен въпрос, те дават отговор несъответстващ на първоначалния.
2. В процеса на анализ на анкетите се констатира някои явни логически противоречия между отговорите на въпросите, но те съобразени с възрастта на участниците, са в норма. Отчетено е несъвпадението в резултатите между сходните 10-ти и 11-ти въпрос. Такова се констатира и при отговорите на трети и четвърти въпрос.
3. В началото на първи срок на учебната 2017/2018 година се отчита сравнително нисък процент на физически и вербален тормоз. Факт е, че учениците във ФЕГ „Антоан дьо Сент- Екзюпери“ познават различните форми на тормоз.
4. При въпрос изискващ конкретизиране на мястото, преобладаващите отговори са: в класните стаи, в коридорите, на улицата. Учениците споделят, че са ставали свидетели на тормоз в социалната и училищна среда, но нямат изградени навици и поведение за правилна реакция.

5. По-често учениците споделят помежду си и се опитват да решават сами възникналите конфликти, някои от тях търсят съдействие първо от майките си и приятелите, след това от търсят съдействието на педагогическия персонал, а част от тях не смеят да кажат.

Препоръки:

Планът за противодействие на училищния тормоз да се изготви въз основа на резултатите от анализа. Да се приложи цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на училищния тормоз. Да се следват стриктно правилалата и процедурите за действие при всяка форма на тормоз, с които не само педагогическият съвет, но и учениците са запознати. Необходимо е прецизно да се спазва ПДУ и да не се правят компромиси. Сигналите за какъвто и да е тормоз трябва да се разчитат умело и навреме от класния ръководител и преподавателите, за да се предотврати задълбочаване на проблемите и те да се разрешават в зародиш. За изграждане на подходящ психоклимат в класната стая е необходимо да се разглеждат теми в ЧК от класният ръководител, уч. психолог и педагогически съветник по проблеми с насилието, правата на децата, защита и самозащита, толерантност и уважение, индивидуални и групови ценности. Необходимо е целенасочена и усилена работа не само от училищната общност, но и от всички институции. Да се продължи практиката с гост-лектори в ЧК /МКБППМН, НАРД, БЧК, ПИЦ и др. Трябва да се изгради връзка на доверие между учениците и педагогическия състав и тя да бъде устойчива във времето. При възможност уч. психолог/пед. съветник да влизат за 5 минути в класовете за проследяване на настройките в тях. Подобряване на системата от дежурства с цел засилване на учителско присъствие по коридорите и двора на училището, да се оставят дежурни ученици в класните стаи, които да следят за спазването на реда по време на междучасията.

В класовете, които споделят за тормоз, тормозени ученици и посочват имена на тормозещи – засилена работа в ЧК за идентификация на тормозени и тормозещи деца, гост лектори с цел превенция, групова психологическа работа с класа. За тормозещите – изготвяне на план за обща подкрепа, покана на родителите в училище, включване в извънкласни дейности и ежеседмични посещения при уч. психолог/пед. съветник. Одит на постигнати резултати в краткосрочен и дългосрочен период.

I. ДЕЙНОСТИ ПО ПРЕВЕНЦИЯ

А) НА НИВО УЧИЛИЩЕ:

1. Актуализиране на Етичен кодекс /при необходимост/
2. Създаване и актуализиране на единни училищни правила
3. Актуализиране на ПДУ /при необходимост/
4. Запознаване на училищната общност с определението, проявлението и последиците от тормоза
5. Подобряване на системата на дежурство
6. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за справяне с проявите на агресия
7. Актуализиране на информацията за съществуващи услуги и програми за превенция

Б) НА НИВО КЛАС:

1. Създаване на правила за поведение на класа
2. Обучителни дейности с класа – дискусии, решаване на казуси, ролеви игри и др. в час на класа
3. Организиране на извънкласни дейности
4. Инициране на кампании, включване в доброволчество

II. ДЕЙНОСТИ ПО ИНТЕРВЕНЦИЯ

A) НА НИВО УЧИЛИЩЕ:

1. Водене на дневник със случаи на тормоз
2. Инициране на работа по случай
3. Насочване на случай към други служби

Б) НА НИВО КЛАС:

1. Обсъждане между ученика/учениците и учителя/класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем, влиянието върху всички участници и свидетели, последствията и възможните решения;
2. Съвместни действия на учителя/класния ръководител с психолог/ педагогически съветник и включване на външни специалисти
3. Използване на посредник при решаване на конфликт в училище;
4. Провеждане на тематична родителска среща на паралелката.

III. ГРАФИК на дейностите за превенция и интервенция на тормоза в училище за учебната 2017/2018 година.

1. Осигуряване на външни лектори в ЧК – КСУДС (Комплекс за социални услуги за деца и семейства).
Срок: септември – май
Отг.: пед. съветник, уч. психолог
2. Включване на ученици в Ателие за психосоциална подкрепа, реализирано чрез програма “Партньори за социална промяна” към БЧК – гр. Пловдив.
Срок: септември – май
Отг.: пед. съветник, уч. психолог, избрани ученици
3. Провеждане на проучване чрез въпросник за училищния тормоз (МОН).
Срок: октомври – юни
Отг.: пед. съветник, уч. психолог, класни ръководители
4. Осигуряване на външни лектори от МКББМН.
Срок: септември – май
Отг.: пед. съветник, уч. психолог
5. Осигуряване на външни лектори от ПИЦ.
Срок: декември – май
Отг.: пед. съветник, уч. психолог
6. Осигуряване на външни лектори от НАРД.
Срок: септември - май
Отг.: пед. съветник, уч. психолог
7. Провеждане на лекции с ученици от X клас по Образователна програма „Съдебната власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“.

Срок: февруари-март
Отг.: пед. съветник, уч. психолог

8. Оптимизиране на системата за наблюдение и контрол, в зависимост от резултата от оценката на проблема. Засилено видеонаблюдение на зоните – класни стаи, коридори и училищни фойета. Оценката е направена на база Въпросник за тормоза в училище, въведен със заповед на Министъра на МОМН РД.

Срок: октомври – юни
Отг.: Директор

9. Провеждане на ежеседмични тренинги от педагогическия съветник и училищния психолог в часа на класа във всички паралелки по график.

Срок: септември – май
Отг.: пед. съветник, уч. психолог

10. Навременно реагиране в ситуации на тормоз.

- Спазване на процедури за регистриране на ситуации на тормоз, насочване към други служби и обмен на информация с други учебни заведения и институции.
- Единен регистър за регистриране на ситуации на тормоз в училището. Регистърът да включва описание на ситуацията, вида тормоз, участници, наблюдатели, предприети мерки.
- Взаимодействие и решаване на конфликти между ученици, учители, родители и училищно ръководство.

Срок: септември – юни
Отг.: зам. директор, пед. съветник, уч. психолог

11. Запознаване на учители, ученици и родители с процедурите за реагиране в ситуации на тормоз. *(Приложение)*

Срок: септември – юни
Отг.: Ръководство, класни ръководители, пед. съветник, уч. психолог, външни лектори

12. Поддържане на непрекъснатата връзка между класните ръководители и родителите за противодействие срещу проявите на тормоз.

Срок: септември – юни
Отг.: Ръководство, родители, класни ръководители, пед. съветник, уч. психолог

13. Провеждане на индивидуални консултации с учениците, констатирани като агресори в анонимните анкети за оценка на училищния тормоз.

В VIII^б клас е отбелязано името на Атанас, в VIII^д клас - Даниел и Алекс, VIII^е – Даниел, Хусна, VIII^ж – Иван. Съответно в IX^а – Милен, Теодор, Белослава, Илияна, Иван, IX^б – Димитър, Петко, IX^г - Георги, Симеон, Михаил, Валери, Денис, Андон, Илияна, Валентина, IX^д – Александър и Иван, IX^ж – Мартин, IX^з – Иван, Милко, Петрохан.

С най-висок %: X^г /88%, като посочени имена са Йоан – 5 пъти; Мариан – 1 път, Георги – 1 път, Стела – 1 път, Таня – 1 път, Селли – 1 път/, XI^ж /71.4% посочено е името Георги – 1 път/, X^ж /52.2% посоченото име е Петя – 1 път/, XI^г /52% /, X^е /47.6%/, XI^д /45%, посочени са имената Василена – 1 път, Белхан – 1 път и Елица – 1 път/, XII^г /45%/, X^б /44%/, X^в /44%, посочено е името на Зорница – 2 пъти/, X^д /43.5%, посочено е името на Стилян – 2 пъти/, XI^е /42.8% /, XI^з /38.4% посочени са имената Асен – 2 пъти и Георги – 1 път/.

Срок: октомври – юни

Отг.: зам. директор, пед. съветник, уч. психолог

14. Водене на училищен регистър за подадени сигнали относно съмнения за тормоз, документиране на ситуации и инициране на работа по случай /от второ или трето ниво/.
Процедура:

- 1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз и незабавно уведомяване на ОЗД и/или органите на полицията.
- 2) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници.
- 3) Уведомяване на родител(и) и индивидуални разговори с участниците.
- 4) Консултации – предприемане на индивидуални разговори с участниците.
- 5) Мерки и действия от страна на координационния съвет, интензивна работа по случай, информиране и насочване към други служби и/или услуги от страна на директора.
- 6) Мониторинг на предприетите мерки и действия.

Срок: септември – юни

Отг.: Ръководство, родители, класни ръководители, пед. съветник, уч. психолог

15. Запознаване на учениците с Национална телефонна линия за деца 116 111.

Срок: септември

Отг.: класни ръководители